

Aquesta dida robusta
es com veuhen de primera,
y segons diu un diari
se conserva encara soltera.

DE DIJOUS A DIJOUS

La gran diada dels ases ja ha passat a la Història. Recordi's sinó la festassa que per S. Antón feyan anys endarrera tots 'ls gremis de carreters de tota especie y de cotxeros de tot gènere, desde 'n Quildo de ca 'n Vidal y Ribas fins a l' Arcís de la colla de 'n Torras, organisant aquells *Tres toms* qu' eran gloria y orgull dels *aurigas* barcelonins y fent aquells saraus tan lluhits ahont 'l jech de cotilla hi desempenyava tan bon paper; recordis aquell «Galán», aquell «Rubio» y sobre tot aquell «Diamante» que montava 'l banderado, qu' eran tres exemplars modelos de las quadras, carregats de flochs y cintas de seda y ab aquella qua tant rexinxolada, y comparém dita festassa ab la festeta d' aquest any, per exemple, y trobarém pe 'ls carrers no mes aquella récula de burras de la llet del carrer de 'n Robador ab las mantas vermelles y la qua feta un forch d' alls, guiadas per un caballer de tarot de copa, montant un polli, aixís com no trobarém ni sisquera un bal de piano en cap cotxeria ni en cap porxo de carros.

¿Es que la festa del sant del porquet no mereix ser celebrada ab mes esplendides si cab que anys passats, per la senzilla rahó de que carreters y cotxeros son en mes gran número?

¿Es que la crisiis que passa tot fill de vehí espanyol es obstacle material á que la típica diada passi casi desaparecebuda, per pur estalvi?

Sí y no; pero la verdadera causa es la indiferencia que 's va fent absoluta en todas las costums y tradicions de la terra dihent que son *mansas*, ab la pretensió de reformar antigallas que son sagradas, substituhintlas per plagis forasters que no quadran á nostre carácter; y, per lo mateix, es una temeritat anar contra sa corrent, tant, que arrastra lo perill contínuo de morir ofegats per lo vici modernisat qu' en tot impera. Las resultancias d' aquesta indiferencia pretenciosa seguida d' un sarcasme malehit contra las costums de nostres avis comensém á trobarlos; l' haver deixat corre per S. Antón los *Tres toms*, pot y deu haver influït en lo mal estat de la tranquil·litat popular, un temps tan franca y tant fresca, que passava per demunt de todas las vicissituds que 'ns cayguessin, tant si eran degudas al negoci de la política com si procedian de la mala administració pública.

Avuy la política y la administració no 'ns 'n fan donar tres, de toms, sinó tants toms y voltas que volen fins á posarnos de volta y mitja del modo mes porquet que Sant Antoni 's pot arribar a figurar...

¡Quan ni 'ls vehins del carrer dels Ases volen continuar tenint per patró á n' aquell Sant tant barbut, figureuse si perilla la pèrdua completa de la tradició seguida en tal diada!

*
**

Com si un anatema funest pesés demunt de nostres Excelentíssims Ajuntaments, que res d' excelent tenen d' uns quants anys ensá, todas sas disposicions, resolucions ó acorts que prenguin van seguits del mes fatal desacert fins en aquells assumptos que per si sols sembla que haurien de marxar vent en popa.

L' Ajuntament d' ara, á excepció de lo de la plassa de Catalunya en principi, segueix la mateixa trista sort que 'ls seus antecessors, corroborant lo que dihém, lo fracás del mercat de bestiar tan bon punt s' ha obert.

S' ha de tenir en compte pera apreciar degudament l' alcans de dit fracás, lo felís éxit de las gestions realizadas per la Comissió especial de propaganda en las principals regions *ganaderas* d' Espanya.

¿Qui no s' havia de creure que 'l mercat de bestiar *donaria* molt y que obligaria fins als que per sistema atacan al Ajuntament, á aplaudirlo fortament aquesta vegada?

¿Cóm s' explica, donchs, que económicament mori ja al naixer un projecte útil y beneficiós á la ciutat?... L' acaparament y 'l monopoli que de tot s' apodera 'ns explicarian lo com y 'l perquè de las malas arts que tenen embruixat al Consistori, víctima sempre dels protectors (per pasiva) del Municipi, quins avuy, com sempre, han portat á vendre en lo mercat de la opinió pública la bona fe de tots 'ls barcelonins.

Estiguém al aguayt de las transaccions que 's fassin en lo mercat de bestiar, y notarem que 'ls acaparadors 's farán 'ls seus y 'ls dels altres ab lo bestiar de *llana*, qu' es lo que abunda més en la plassa.

*
**

Lo descansat Cós dels municipals sempre ha sigut l' ase dels cops de las pullas del públich y dels capritxos de la Corporació que 'l mana.

Fem cas omís del poch respecte que 's té á un *Quiménez* qualsevol, porque 'l parlarne fa riure á tothom, y prou y massa se l' ha ridiculizat en lo periódich y en lo teatro; 'ns volém referir al prestigi de que l' ha volgut investir lo Cabildo regidor, vestintlo de la manera més fora de lloch, calant 'ls caps dels criticats guarda-cantons ab aquella guardiola prusiana, y ara, per acabar de ferlos ser més lletjos, ab unas esclavinas que semblan fetas de creixensa.

Contempleu avuy á l' hora del rellevo un piquet de municipals carré avall devant vostre, fixéuse en

aquellas esquesas rematadas per aquell casco ab *para-rayos*, y us farà l'efecte d'una colecció de taulas de centro ab tapety gerro sense flors á sobre, que las trasladin de botiga.

Está vist que 'ls héroes de la caricatura y del saynete están condemnats á no poguer ser *ben vistos*. . ni ab esclavina.

Didlech misteriós de la setmana:

- ¿Tant mateix torna aquell?
- Si. Temps ha que ho demanava...
- ¿Y al últim hi va aquet?
- Si de ganas se 'n moria...
- Pro, á la quenta, 'ls de dalt no 's mouhen.
- ¡Altra feyna hi ha!...
- Donchs, digas que tot plegat ha resultat...
- Una mica de res, barrejat ab gens...

PEPET DEL CARFIL.

TÚ EN TENS LA CULPA...

H impuls teu vaig d'í á ta ma-
si m'acceptava per gend-
y ja que no 'm volgué atend-
decidí dirho á ton pa-

Agafó 'l barrer de co-
la mengala, encench la pi-
y me 'n vaig, primet de tri-
dret á ta casa, sent tro-

Saludo ab molta finu-
y surt ton pare encés d'í-
enjgantme una cadi-
que 'm feu passar la amargu-

Y escamat d' eixa juga-
renego de ma surti-
y de l' hora malehi-
que 't vaig coneixe; ¡malva-

SANCH DE CARGOL

RE
PA
RA
DA

POT-POURRI

I

La tornada de 'n Titó

Iso general *Bum-bum*,
ja está camí d' Espanya!...
¡Se 'n torna ab lo cap-moix,
la qua entre las camas,
plorant, com nou Boabdil,
la pérdua de Granada!
Gemega y fá uns sospirs
com esbusechs de manxa...
Guayta ab la ràbia als ulls...
y enllá de la mar blava
la *cuba* veu cremar
per totas quatre bandas!...
¡Y l' espiral del fum
pe 'l blau del cel grontxantse,
sembla que pren contorns
y apar veure 'l fantasma
d' en *Gomez*... victoriós
que envia .. ¡un tall de mànegas!

Lo general *Bum-bum*
ja está camí d' Espanya!...
Lo joch no ha anat prou bé;
sa empresa es fracassada
y en lloch dels archs triunfals
¡veu plujas de patatas!...
Los saguntins llores
¡s' han convertit en malvas!
Del Nort y del Zanjón

las flors son esfulladas
y 'l brau lleó del Riff
no passa d' un gos d' aygua.
¡Adeu gloria y honors!
¡Adeu corassonadas!...

Lo general *Bum-bum*
se 'n torna cap' á Espanya!
Mes ¡ay! no tornan, no...
¡no tornan á sa patria
dos mil trescents minyons
de terra catalana,
robats iniquament
del *patriotisme* (?) en aras!

II

¡Aguantant la capal

¿Y dirán de Barcelona?...
Veyam ¡ahont es un país
que 's passi millor la estona
y ahont s' hi visqui mes felis?...
Aquí la *feyna* de viure
es casi... entreteniment
¡perque 'ns fem molts tips de riure
gracias á l' Ajuntament!
¡Aixó sí! la broma aquesta
'ns costa bastant *cacau*
al últim paguem la festa
pró... rihent... ¡Ja fém la pau!...
No fa molt, qu' un nou *ofici*
tenim 'ls barcelonins...
¡Lo de guarnir un *hospici*
pe 'ls fruyts dels *amors lleonins*!

La simpática «Julietta»
fa poch, nos va regalar
una colla de *genteta*
que dava gust de mirar!
Donchs ara, per Barcelona
ja torna á corre 'l rumor,
¡de que prompte un' altra lleona
dará fruyts del seu amor!...
Apa, *macos*!... Bon delit!
¡Bon delit y forsa grapat!
Perque 'ns fassi bon profit...
¡ja 'us aguantarém la capal!

III

Marmanyerias

Per menjar la carn barata,
va idearse fé un *mercat*
y 'l *mercat*... ha resultat
mes que *mercat*, una *lata*!
Somniaven 'ls seus autors
matar l' agavellament
y van anar justament
á buscá agavelladors...
Retrets per la inconsequencia
los venedors de bestia...
lo nou *mercat*, morirá
de falta de concurrencia.
A menos... que 's porti á efecte
com un recurs dels millors,
lo de durhi als regidors...
¡mansos autors del projecte!

M. RIUSEC.

Número extraordinari de LA TOMASA

Conté travalls dels millors escriptors catalans

LA TOMASA

UNA QUE NO TE FRET

Així, á vora de l' estufa,
lo fret jamay l' ha espantat;
jo tampoch lo temeria
si 'm volguès al seu costat.

CAMBIS DE TEMPERATURA

TEMPS SECH

LO TÍSICH

Aquet temps de mil dimonis
me deixa sechs los pulmons.

LO REUMÁTICH

¡Quins días més agradables!
¡Quins días més suaus y bons!

TEMPS HUMIT

LO TÍSICH

Aquet temps me dona vida;
vaig á veure á la Manela.

LO REUMÁTICH

¡Aquet temps me consumeix
com si fos una candela!

DONYA JUANITA

Quan l' Ignasi sentia parlar de la brome-
ta que 's feya en los balls de máscaras del
Liceo, las camas s' en hi anavan.

La narració de tantas y tantas conquistas estu-
pendas, realitzades pe 'ls seus companys d' oficina
en lo gran colisseu, l' entusiasma. La única cosa
ab que no estava conforme era 'l que las ta's con-
quistas costessin invariablament als vencedors un
abundant sopar ofert á la *ninfa* que prometia otor-
garlosi 'l seu carinyo; aixís es, que, sempre que
de conquistar máscaras se tractava, deya l' Ignasi-
et, qui 's creya ser un Adonis, donantse impor-
tancia de calavera: «Si algun dia, fent infidelitat á
la Ramona, vaig al Liceo... y *ensopeixo* á alguna
barbiana, no tindrà mes requisits pera 'l seu re-
galo, que la mel dels meus llabís y la dolsor de las
mevas miradas».

Lo divendres passat l' Ignasi et va cometre la ton-
teria de repetir la fanfarronada de sempre; y com
los seus companys se burlessin d' ell á las sevas
propies barbas, va apostar ab lo tenedor de llibres,
qu' era 'l mes mofeta, un sopar per tots, si no lo
grava fer una conquesta en las condicions indicadas.

Y al día següent, a fi de justificar la seva ausen-
cia de casa durant la próxima nit, digué á la Ramo-
na qu' ab tot lo sentiment del seu cor la deixaria
sola, perque á entrada de fosch tenia d' agafar lo
tren pera anar ab uns quants amichs á la cassa de la
perdiu.

La Ramona, lluny de disgustarse, rebé la noticia
ab dissimulada satisfacció y va donarse bona manya
á arreglar tot lo que fos menester á l' Ignasi et, ab
l' objecte de que aquet no faltés á l' hora de la
marxa.

¿Quins fins guiavan á la Ramona?

Senzillament: No sabia com compóndresselas pera
poguer anar aquella nit al ball del Liceo ab unas
amigas, y la sortida del seu marit la deixava com-
pletament lliure. Per cert, que li havian deixat un
trajo de *Donya Juanita* ab lo qual creya fer lo cop.

Estimat lector: nos trobem en lo Gran Teatro la
nit del últim dissapte. Se sent una cridoria inter-
nal qu' ofega las dolsas notas de la orquesta. Aquí
un grupo de máscaras esbronca á un vell vert,
arrencant estrepitosas rialladas al auditori; mes
enllá una colla de tranquils enrotllan á unas pudo-
rosas mascaretas que xisclan com mals esperits al
veures acorra'adas; á dalt y á baix, y per tot lo tea-
tro no regua altra cosa que 'l desordre y la saraga-

ta; pero lo que crida mes l' atenció es un lletrero
qu' un pobre infelís porta enganxat á la esquena.

Lo pobre infelís, es l' Ignasi et; lo lletrero diu:

«Aquet jove presumit
se diu Ignasi Carbó
y ha comés la mala acció
de deixá á la dona al llit.
A cassá es aficionat,
pero t' tan mala trassa,
qu' únicament moscas cassa
y las perdiu en lo plat.
Dels ulls de poll t' la creu
y quan vol ballar fa fástich,
si no voleu sufrí un cástich,
mascaretas, no hi balleu.»

¡Pobre xicot! ¡Quin modo de marejarlo! ¡Tothom
lo coneixia y ell no coneixia á ningú! ¡Poch se pen-
sava l' Ignasi et que portés un lletrero á la esquena
que fós son delator!

¡Pobre Nasí! Quan lograva escapar-se d' un rotlló
de bromistas, desseguida se veyá voltat d' un altre
mes numerós, que l' atacava ab major encarnissa-
ment encare.

—Mal casat—li deya una máscara—digas ¿qu' ets
carbó de cok ó d' alsina?

Un' altra observava: ¿Qué no ho veus qu' es de
bolado.. ab aquesta figura tan raquítica?

Una *bruixa* li preguntava: ¿Qu' ets tú aquell que
volguent matar una perdiu va matar lo gos?

Y una *general* li deya, mirantli 'ls peus: Lo dia
que 't vulguis tallar los ulls de poll, ja 't deixaré
'l sabre.

L' Ignasi et estava groch, escorregut, á punt de
desmayarse. No sabent per quin cantó tirar—perque
per tot arreu lo perseguían com si fos una rata
que 's disputessin un batalló de gats,—va resoldre
sortir del ball, per mes qu' aixó tingués de costarli
'l perdre la juguesca.

Avants de que portés á cap la seva resolució,
una «*Donya Juanita*» va agafarlo del bras després
d' haverli arrancat, sense qu' ell 's en adonés, lo
lletrero de la esquena, y va dirli ab tó amorós:
Carinyo ¿qué no vols ballar aquesta americana?
T' haig de dir una cosa que t' agradará.

—Tinch tart—va contestarli secament l' Ignasi.

—¡Me desayras, ingrat... tant que t' estimó? ¿Tú
qu' ets la meva única ilusió; la meva esperansa?..

—¿Qué també 't vols riure de mi com las al-
tras?..

—¿Jo burlarme de tú, tros del meu cor? Jo que
daria la sang de las mevas venas per veure't viu.

—Eh? ¿Qué dius?

—Si, jo soch una dona molt desgraciada, que
sufreixo 'l torment de veure qu' un altra reb lo
teu amor y las tevas caricias; pero t' ho juro per

Número extraordinari de LA TOMASA

Il·lustrat pe 'ls millors caricaturistas de la terra

la santa memoria del meu pare, si no vols estimar-me te clavaré un punyal ¡dos punyals! ¡tres punyals! al mitj del cor.

—Prefereixo estimarte... pero... digas ¿qui ets?

—Ja t' ho he dit: una dona molt desgraciada.

—¿Com te dius? ¿Ahont t' estás? ¡Parla! ¡Cuytal!

—Com me dich no pots saberho per ara. Ahont m' estich, si... A la teva mateixa escala.

—La curiositat me mata; explicat...

—Es inútil que m' ho demanis. No m' treuré la careta, ni t' donaré mes detalls fins que siguem a casa meua.

—¿Es dir que vols que vingui?

—Sí, ratolí meu; pero avants portam al restaurant, perquè l' amor me debilita tant, que si no m' alimentés sovint moriria corsecada.

L' Ignasi, sentintse palpitant lo cor devant d' una màscara tan encantadora y franca, y donant per ben perduda la juguesca, va portar a «Donya Juanita» al restaurant. Aquesta va demostrar tenir tanta gana com amor; donava compte dels plats ab una llestesa pasmosa, y apurava las copas del vi com si fossin d' aygua, ab gran sentiment del pagano, y lo qu' es pitjor; obligava a n' aquet a seguir la seva conducta. Quan lo mosso va presentar lo compte, l' Ignasi va estar a punt de caure en basca. ¡La factueta pujava la friolera de vint duros! ¡Y ell no mes en portava cinch! No va tenir altre remey que deixar lo paletó y l' rellotje en penyorat.

Al sortir al carrer, sense abrich y fentli la bullida l' xarel-lo qu' havia depositat en lo seu ventrell, l' ayre de la matinada va causarli tal impressió, qu' ab lo petament de dents que va agafarli, semblava qu' estés tocant las castanyolas.

No obstant, la idea de que l' amorosa «Donya Juanita» anava a obrirli l' brassos, lo consolava.

Al arribar a la mateixa casa de l' Ignasi, ahont vivia també «Donya Juanita», segons ella havia manifestat, va cridar lo primer al vigilant, qui vingué

a obrirlos la porta del carrer, y desseguida la enamorada parella va pujar la escala; la màscara aguantantse l' riure, l' Ignasi aguantantse fins la respiració per por de que la seva dona l' sentís si per atzar estigués llevada.

Al ser devant de la porta del segon pis, lo mateix qu' habitava l' Ignasi, la màscara va pararse y feu sonar la campaneta.

Lo nostre home va quedar mes gelat que si li haguessin tirat demunt un gibrell d' aygua freda!

Y creient que havia sigut víctima d' una broma de la seva esposa, va agenollarse als peus de la màscara, exclamant:

—¡Perdonam, Ramona! ¡No hi tornaré may mes!

La màscara va esclafir la rialla, y desseguida, arrancantse la careta, va dir a l' Ignasi, ab veu burlona: ¡Has perdut la juguesca, pastanaga!

Als resplandors del misto que li havia entregat lo vigilant, vegé l' Ignasi lo rostre picaresch del tenedor de llibres.

Afortunadament la Ramona devia dormir molt fort y no va sortir a obrir la porta.

¡Y qué havia de sortir!...

Quan lo tenedor de llibres y l' Ignasi se disposaven a baixar la escala, sentiren obrir la porta del carrer; al cap de curts instants se van presentar a la seva vista la Ramona—disfressada de «Donya Juanita»—y l' seu cosí.

La Ramona, que havia vist al seu marit al sortir del ball y anava ja previnguda pera lo que pogués succehir, va moure un bando a l' Ignasi, planyentse de que una senyora com ella, hagués tingut d' usar un traje tan lleuger pera perseguir a un espós infiel, y no va parar las sevas lamentacions fins que l' Ignasi va demanarli perdó ab tota solemnitat.

¡Pobre xicot! ¡Qu' en farà pocas de conquistas!

A. GUASCH TOMBAR.

Como a nossa, outra nao ha

PREGUNTEU á un português
ja siga petit ó gran,
de ponent ó de levant,
qual nació la mellor es?
y sens perturbars per res
ni tampoch ferse esperá
tot seguit vos respondrá
fent una ganyota rara:
como a nossa, outra não ha.

Escolteulo ab compostura
y pregunteuli també,
quina llengua es la que te
de totes més hermosura,
la que s' parla ab mes dolsura,

que s' presta per declamá,
per escriure ó per cantá
y es segur que enorgullit
vos respondrá decidit:
como a nossa, outra não ha.

Pregunteuli també atents
quina terra produheix
lo millor vi que s' coneix
y molts altres aliments,
quin país te rius á cents
pe ls que s' pugui navegá,
y hont natura derramá
sas galas ab abundancia,

y os respondrá ab arrogancia,
como a nossa, outra não ha.

Pregunteuli, finalment,
qual nació privilegiada
posseheix més forsa armada
y mes marina potent,
y l' exercit més valent...
que més sabis pot contá...
que més be s' sab governá,
y estirat y ab orgull gran
vos contesará al instant,
como a nossa outra não ha.

J. M.ª PLANAS.

Coimbra, Decembre 1895.

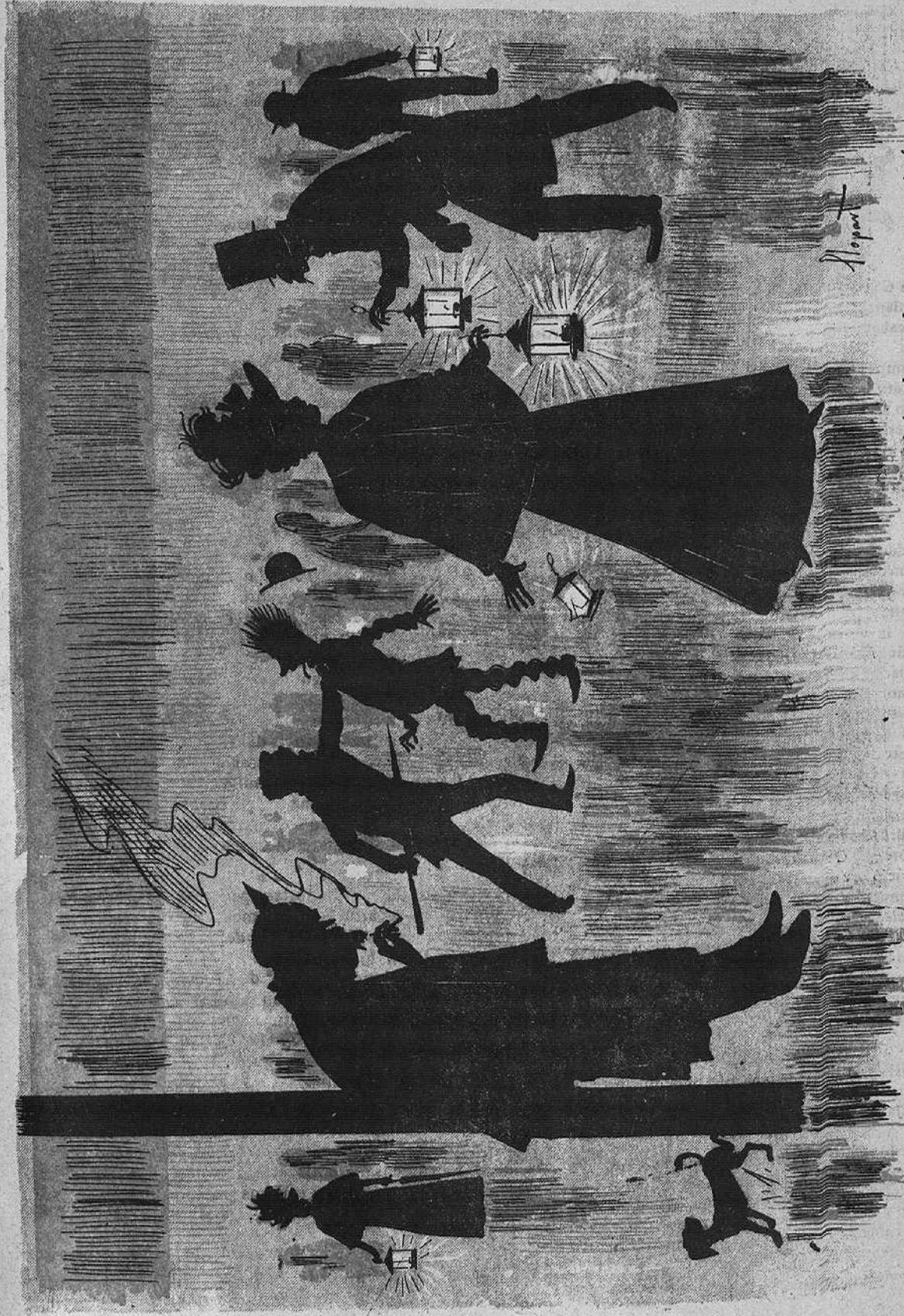
Número extraordinari de LA TOMASA

¡32 planas de text! ¡Abundant ilustració!

A PLASSA DE CATALUNYA

¡Bona idea! Fins avuy, ningú l' havia endevinat. Tots 'ls dijous a la tarde, s' uniran los pals de las bombetas eléctricas ab una corda metálica. Un conegut violinista, montat a las espallas d' el funámbul, la recorrerà per tota els àmbits de la p'assa sent las delicias de la canalleta y excitant la malicia dels gnapias mal pensats.

Ara no 's pensin que tota aquesta gent busca cargols: no senyors!... Aixó es lo quadro que presentarà la mateixa plassa de Catalunya y las precaucions que será prudent adoptar per atravesarla, en vista de la exuberancia lluminica dels grans focos!

LICEO

En *La Gioconda* la Sr. Borelli doná novas mostrás de son valer artístich, puig que desempeñá la protagonista de un modo acabadíssim y digne de las mes afamadas artistas trágicas.

L'acompanyaren ab culta discreció la contralt debutanta Sra. Carottini y lo tenor Sr. Cardinali, si bé en la romansa del segon acte nos semblá que aquellas transicions de veu no son escritas en la partitura y no demostren massa bon gust.

Bè lo Sr. Barba y notable lo mestre Vanzo. Pera últims de setmana se prepara *Garin*.

NOVETATS

Verdaderament sorpresos quedàrem en la nit del estreno de la comedia de màgia *Urganda la desconocida*, puig que estreno resultá dita obra ab lo luxu sorprendent de decorat, trajos, atres y demés accesoris que hi figuran, semblantnos inverossímil que hi hagi Empresa que ab los preus reduhits que regeixen en aquet teatro, pugui montar espectacles ab tanta esplendides.

En honor á la vritat, també contribuïren en gran part á nostre assombro y aixís mateix al aplauso del públich los artístichs ballables que lo célebre coreògrafo Sr. Moragas hi ha intercalat, demostrant que encara es lo primer en son gèneru en Espanya y que pot competir ab los mes notables del estranger.

Com hem dit avants lo decorat es suntuós, per lo que foren aplaudidas un sens fi de decoracions, obras dels escenògrafos Moragas, Chía y Carreras.

La execució que hi donan los artistes es també notable, sobresurtinthi lo simpátich actor cómic Sr. Montero, que en lo *Tembleque* doná mostrás de aptituds molt poch comuns, colcantse á la altura dels millors artistes en son gèneru.

Rebin, donchs, tots quants han contribuït al èxit de *Urganda*, nostra mes coral enhorabona y en part molt particular lo digne empresari Sr. Mir, ja que ha donat novas probas de son acert, bon gust y desprendiment.

ROMEA

¡*Trampas!* es lo títul de la última obra que lo reputat autor D. Manel Rovira y Serra, ha donat al teatro y que tingué brillant èxit en son estreno al igual que en las representacions successives.

Sens dubte que lo pensament del autor no siguié altra que lo de entretenir al públich, ja que la seva obra no es de tèsis ni de problema filosòfich. Encar que de argument conegut en lo teatro y tractat felisment per altres autors, lo Sr. Rovira en sa comedia ¡*Trampas!* l'ha sabut desarrol·lar de tal modo y ab tanta gracia en sos xistes que lo públich hi riu

constantment, no fentseli pesat lo transcurs de la obra y per lo tant vejentla ab agrado fins arribar al desenllás.

En lo desempeñu s'observá falta de ensajos; no obstant lo Sr. Soler hi está á una altura envejable.

Dilluns passat y á benefici del Sr. Borrás, se representá la comedia trágica *Maria Rosa* en quins dos primers actes la majoria d'artistas contiaren son treball al apuntador. Lo tercer se vejé havia sigut mes estudiat y per lo tant arrodoniren bastant lo final.

De los actors que cumpliren bé en tota la obra, cal mencionar al Sr. Borrás y á la Sra. Monner.

Continua en estudi ó quan menos s' anuncian en lo cartell, *Entrar per la finestra*, *Flis-Flás* y *Entresuelo primera* de Reig, Carrera y N. N., respectivament.

UN CÒMIC RETIRAT.

Bibliografia

Hem sigut favorecuts ab un exemplar de *Fe Científica*, estudi filosòfich del Dr. R. Salvat, qui ab mols coneixements tracta, entre altres ciencias perseguidas per lo fanatisme religiós, del *Origen y naturalesa del home*, y de la *Unitat de la Especie humana*.

Es un folleto de unas 200 pàginas, que recomanem á nostres lectors.

Aixís mateix hem rebut *La Pilarica*, drama en tres actes, dividit en quatre quadros, original y en vers del conegut poeta valenciá Joseph Fola Iúrbide, y que si gué representat ab gran èxit en nostre teatro de Novetats lo mes passat.

Dit drama havia sigut estrenat en Apo'o de Valencia, per la companyia del Sr. Vico, y ab tot y portar aquesta firma en son estreno, lo Sr. Fola fa constar son agrahiment a la companyia del apreciable actor Sr. Tutau, y en particular al Sr. Casañas, jefe de maquinaria del teatro, per lo brillant resultat que doná al final de la obra, cert mecanisme, si be senzill, molt essencial, y que recomana á las empresas que tractin de posar en escena son aplaudit drama.

Lo cada día mes important periòdich *Lo Teatro Regional* ha repartit á sos numerosos favoreixedors la bonica comedia *Un embolich de cordas*, original y en vers de D. Joseph M.ª Arnau.

Dita obra figura en la 54.ª de las que tè publicadas, podentse afirmar que en son repertori hi figura lo mes granat que posseheix nostre teatro.

En preparació tè *Lo Timbal del Bruch* del malográt Soler (Pitarra), y després alguna del celebrat poeta don Joseph Feliu y Codina.

Amor y conquista es lo títul de un tomet de 16 pàginas que formarà la colecció de *Noches de Invierno*, obra que ha comensat á publicar lo Sr. Lopez Verdaguer.

Son preu es lo de ro céntims per tomet.

A to's sos autors, 'ls doném las gracias mes expressivas per sa atenció.

Número extraordinari de LA TOMASA

¡Un ralet... y bon profit!

CRIADAS FI DE SIGLE

Si no 's prenen midas serias
no trobarém gens estrany,
véurelas portant sombrero
avants de que acabi l' any.

Lo mes dels gats

Lema: Cosas del Janer

—**E**SCOLTI, senyora Inés,
Hont va tan desesperada?
—Hòla, donya Reparada.
Sí, vaig depressa en excés.
—Juraria que vosté
está en extrém afligida.
—Es cert; en tota ma vida
no m' havia afligit ré,
pró la novetat que 'm passa
'm dona molt que pensar,
y no me la puch mirar
alló que 's diu ab catxassa.
—¡Caram! Que té 'l nen malalt,
ó ha descobert un enredo
al seu marit?

—D' aixó 'n quedo
descansada. ¡Al menescal
vaig ab llessa a buscar!
—¡Al menescal! ¿Y per qué?
—Perque 'l gat no sè 'l que té
puig may para de cridar.

—No deixa de ser estrany.
¿Y fa molt temps que aixís crida?
—Casi bé passa de mida.
¡Desde principis del any!
—Y vosté ¿no ha pressentit
de que li pot vení aixó?
—Una servidora, no.
Sols li puch dir que á la nit
quan me retiro á dormir
's posa prest á crida,
y ab los *marramaus* que fá
fins desperta á algun vehí.
Com que 'l tinch de petitet,
al sentirlo, 'm mortifico,
y molts cops al llit me 'l fico
pensant que crida de fret.
Allí no mou tanta brega,
pró, com tampoch hi está bé,
m' haig de llevar, ferli un thé,
de rom una bona frega
y mil altrás tonterías;
pró filla, no 'n puch sortir,
á l' hora d' aná á dormir

'm fa 'l mateix tots los dias.
—Donchs veu; jo crech sapigué
de qué pateix lo seu gat,
y si vol, de molt bon grat
prompte un remey li daré.
—¡Oh! sí, diguil desseguida,
puig 'l senyor menescal
m' en contarà un dineral
que 'm doldrà tota la vida.
—Es un remey molt estrany
y excesivament barato.
'L fica al safreig un rato
y 'l te curat per tot l' any.
—Pró ¿fent un fret tan terrible
potsé s' encostipar?
—Si ho fá, mercés 'm daré,
puig la cura es infalible.
—Li prometo que faré
lo remey que vosté 'm dona.
—Molt bé diu. Estigui bona
—Mil gracias. Que ho passi bé.

FRANCESCH COMAS.

Campanadas

Tenim lo gust de participar á nostres estimats favoreixedors qu' havém trasladat la Redacció y Administració de LA TOMASA, qu' estavan instaladas en la casa número 5 del carrer de Sant Ramón, als baixos de la senyalada ab lo número 6 del mateix carrer.

Ja saben ahont tenen una casa y uns amichs pera servirlos.

Dijous que vé sortirà, definitivament, lo número extraordinari de LA TOMASA que tenim anunciat.

Tant si se 'ns tracta d' immodestos com no, podem assegurar á nostres lectors, que l' esmentat número, donada sa gran baratura—un ralet ó vinticinch céntims, com vulguin—es una verdadera preciositat en lo género festiu. Tots los escriptors catalans que tenen justa fama de fer riure fins á un difunt, aixís com tots los dibuixants de la terra, que tenen lo do de fé' fer *ayguas menors* hasta á las personas més serias, han vingut á enriqueix ab sos treballs lo número extraordinari de LA TOMASA.

Cómpriulo... que després nos en darán las gracias.

No 's riguin d' aquest anunci
ni critiquin nostra *lábria*;
si algú 'l posa en quarentena
qu' ho preguntí á la nostra avia.

Un célebre naturalista, que á la quenta está lliure de sogra y altrás plagas, ha tingut la humorada de cassar varias

aranyas pera observar la cantitat d'aliment qu' un d'aquets insectes consum cada vintiquatre horas.

Dels experiments del sabi resulta que si las aranyas tinguessin lo pes del home, un' aranya de las regulars se menjaria diariament 2 bous, 13 bens, 10 tocinos y 4 barrils de peix.

No ho trobém gens exagerat.

Qualsevol concejal que sápija la obligació, de tot aquest bestiar no 'n té ni per una dent.

¡Quins aranyas!

La setmana passada fou inscrita en lo Llibre municipal de Llojia la defunció d' un subjecte que tenia 95 anys y s' havia casat sis vegadas.

Si algú 'm diu que 'l matrimoni
es una pesada carga
que sempre escursa la vida...
jo li diré que l' allarga.

La distingida Societat Centro Cómico Lírico anuncia una série de balls de máscaras, que, com de costum en anys anteriors, tindrà lloch en la elegant platea del teatro de Novetats, haventse encarregat á distingits artistes la part de ornat que sabém será suntuosa y altament artística.

Los balls serán executats per la reputada Banda Municipal que ab tan acert dirigeix lo Sr. Rodoreda.

Lo primer ball de la série esmentada, tindrà lloch lo próxim disapte dia 25 del corrent.

Donada la pericia de la Junta Directiva, lo bon nom que ha lograt la Societat y l' acert ab la elecció de artífices, es de preveure un brillantíssim resultat.

Número extraordinari de LA TOMASA

¡ Un tip de riure per 25 céntims !

Segons veyém en lo darrer número de *L' Aurora*, orgue de l' Associació dels cors de Clavé, está ja acordada la expedició d' aquest any, y la població designada es Madrit, durant las festas de Sant Isidro.

No voldríam desanimar á una colectivitat tan simpática com es l' Associació citada, mes francament, trobém que potser aquesta vegada, no s' ho han pensat prou bé...

A la Vila de l' Os, son enemichs sistemátichs de totes las manifestacions de la vida regional, y no tractantse d' unas quantas *palmas* y d' unas quantas *pataitas*, lo demés... son romanos.

Allí en *Juan Breva* y la bretoleria flamenca tallan lo bacallá. Y l' bon gust y l' amor al art, no mes son patrimoni d' uns quants...

¡Está massa estragat l' gust dels madrilenys, per poguer apreciar las qualitats dels nostres cants!

¡Los trobarán *cursis* y vet' ho aquí tot!

En una paraula; creyém qu' anar á cantar música de 'n Clavé á Madrit, es igual que llensar perlas als marráns, com deya l' autor llatí!

✱

¡Per divertits aquets diputats republicans!

La gravetat de las circumstancias perque atravessa nostra patria, va despertar del ensopiment á algún republicà de bona fé y á fi de conseguir una unió (necessaria avuy mes que may), entre las forsas republicanas, va exténders un manifest y 's van solicitar las firmas y adhesions dels diputats republicans per Catalunya. Tots van donar l' una y altra de bon grat, excepte dos.

L' un, lo divino Vallés; l' altre lo casi divino *Xich de las Barraquetas*.

Resultat: que la unió entre 'ls republicans ha quedat per fer... hasta que la opinió republicana, planti un revés als idols y 's posi las calsas al crit de: ¡Abaixa 'ls farsants! ¡Avuy fos y demà festa!

✱

Digna d' elogi per lo desinteressada y verdaderament patriótica, es la «Carta oberta als republicans de Catalunya» que, suscrita per don Odón de Buen, vegerem en un periódich d' aquesta ciutat. Pro desenganyis, don Odón, «á sis... no farém res», com diuhen en *¡Qui compra... maduixas?*

Aquí, no hi ha poble, ni opinió, ni rés... ¡tot es orxata!

Y sobre tot, recordis qu' al primer redemptor lo crucificaren y al segon (ó siga 'l Marqués de Cabriñana) diu que 'l ficarán á la *cangri*. De manera que tot es inútil... cada palo aguanta su vela y cada albarda está en lo seu puesto.

¡Y vagi rodant 'l mon!

✱

En lo Consell de Ministres en que 's va tractar del rellevo de 'n Martinez Campos, lo *Mónstruo* tingué d' anársen mes que depressa, perque devant mateix de las *Institucions*, va agafar un mal de ventre de mil dimonis.

S' ignora la causa de aquell recargolament de tripas, mes es de presumir que la pó hi tenia que veure.

Mes aixó no es d' estranyar, perque sense ser mónstruos, tots 'ls espanyols, desde que mana 'l *Cantor d' Elisa*, estém ab un mal de ventre!

✱

Per mes que l' horitzó está carregat de núvols negres y 'l carro marxa pel pedregal, la gent d' *upa* no pert l' humor.

Exemple, la princesa Isabel que 'l mateix dia de la no

ticia del rellevo del *héroe* de Sagunto, va anársen á cassar ab uns quants amichs de la sanch blava.

Y exemple també, l' Ajuntament de la desgraciada vila de Gracia, que té la poca gracia de no pagar als seus dependents, pró en cambi per fer mes gracia, va convidarse ell mateix á una *juerga* lo passat diumenje.

Aquesta tingué lloch á Vallvidrera y segons notícias, á las deu del vespre encare baixavan fent tentinas per la carretera certs *graciosos* regiradors del comú...

¡Qui pensa en reservistas, ni en familias desgraciadas, quan lo poble es manso y paga?

¡A divertirse tocan!

✱

¡Aixó sí, las cosas de Cuba comensan á adobarse!

Fet y fet, serán vinticinch mil 'ls homes que marxarán, avants d' acabar 'l mes, al cementiri d' Espanya (álias isla de Cuba).

¡Y la circulació del paper ja passa dels mil millóns!

Lo *dicho*; s' ha de defensar la integritat nacional, hasta gastar l' última gota de sanch...

¡Oh que magni fica civilizació!

✱

Ja ho veuhen com ha acabat l' *héroe* del *llorón*! ¡En punxa com 'l xisme que va inventar!

Y dihéem *acabat*, perque realment d' aquesta feta passa á la categoría de *mort*.

¡Y ben mort!

Ara tot será que 'l seu successor demostrí que será *mes viu*.

¡Que ho duptém!

Perque lo Sr. Canovas del Castell, sempre ha tingut mala sombra en triar 'ls seus *Cirineus*.

¡Exemples, en Romero, en Bosch, en Silvela y *tutti quantil*...

Nada... que no 'ns en fíariam pas, si 'ns triés lo meló del dia de Nadal!

¡Carbassa segura!

✱

Hem llegit que al Ajuntament de Gracia li falta establir la friolera de vintivuit escolas publicas, pera que funcionin en dita vila lo número d' ellas que la ley marca.

La ley podrá marcar lo que vulgui y 'ls qu' han de complimentarla fer lo que 'ls sembli, pero nosaltres creyém que tractantse d' ajuntaments y administrats, no hi ha mes *ensenyansa* possible que la de la *seba*, per part dels últims.

¡Y encare gracias!

LA TOMASA

— PERIÓDICHE FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2' »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6. SANT RAMON, 6 - BARCELONA.

Número extraordinari de LA TOMASA

Sortirà la setmana entrant

¡¡OBRIU L' ULL Y LA BOSSA!!

Lo NÚMERO EXTRAORDINARI de

LA TOMASA
sortirà lo dijous pròxim, 30 dels
corrents.

¡Text inmillorable! ¡Paper superior!

¡Grabats de primera!

Preu: 1 ralet

Als corresponsals que per tot lo dia 26
d' aquest mes no hagin fet lo PEDIDO
especial, se 'ls remeterán los exemplars
de costum.

¡A ESPAVILARSE TOCAN!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-PÉRDUA

Desde 'l carrer del Total á la plassa
de Sant Jaume y á poca distancia de la
iglesia del Dos, un hermos nèn de cinch
anys, jugant á balas ab altres de la se
va edat, ha perdut un puro de deu cén-
tims qu' ha comprat en un estanch de
son oncle, estab est devant mateix d'
un acreditadíssim prima-tercera.

Per consegüent se suplica á la perso-
na qu' hagi trobat 'l cigarro citat, fassi
l' obsequi d' entregarlo á n' al pare de
la criatura, (Llástichs, 5.) qui en se-
nyal d'agrahiment li regalarà una ceri-
lla, ab la qual 'l subjecte de la troballa
encendrà la breva qu' aquell ab molt
gust 's fumarà.

Apa, donchs, lec ora, á espavilarse y
obrir l' ull, puig poden s'aprofitar l'
ocasió ara que 's presenta y com que
la gratificació val la pena, per aixó los
hi adverteixo, perquè de gangas per l'
istil no n' hi há cada dia y quan pas-
san s' han d' arreplegar.

JOSEPH GORINA ROCA

XARADAS

I

La Total y la Tres-cinch
Fillas quart la Prima quinta,
Tenen una segon quint
Qu' en lo colli porta una cinta.
F. RIBAS.

II

Una vocal, ma primera,
nota musical segona,
part de la cara es tercera,
y veurás que hu-dos darrera
es carrer de Barcelona.

H. VILÀ M.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom de dona.
1 8 5 2 3 2 8.—Molts ne tenim.
6 5 2 3 2 4.—Nom d' home.
3 3 2 5 8.—Eyna de manyá.
5 6 7 8.—Nom d' una actriu.
8 7 8.—Nom de dona.
5 2.—Nota musical.
4.—Vocal.

ANTÓN PRATS.

GEROGLIFICH

I

I : I
NAT

: : : :

XI

I : I

RUTLLAN Y PORTAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 385

Xarada I.—Mo-re-ra.

Id. II.—Pa-e-lla.

Ters de silabas.—AR MA RI.

MA RI A

RI A LLA.

Intrínquis.—Romaní—Roman—Roma
Rom Ro—R.

Logogrifo numérich.—Silvano.

Geroglífich.—Per sotanas los capellans.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
6. Sant Ramon. 6.—BARCELONA